

ERDÉLYI GAZDA

ÁLTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG:

Kolozsvárt, belkőzép-utca 11. szám,
hová a lap szellemi részét illető küldemények czimzendők.
Kéziratok nem küldetnek vissza.
Előfizetési ára: egész évre 4 frt, félévre 2 frt.
Az erdélyi gazdasági egylet tagjai ingyen kapják.

KIADÓHIVATAL:

Kolozsvárt, beltorda-utca 1. szám,
(„Köznevelődés“ nyomdai részvénytársaság felvételi irodája).
Ide küldendők a hirdetések, mindennemű mellékletek, előfizetések és hirdetési pénzek, valamint a reclamatiók.
Hirdetések a legolcsóbb árszabály szerint vétetnek fel.

TARTALOM.

Valutarendezés. Sz. P.-től.
Kísérleti termelések a kolozsmonostori m. kir. gazd. tanintézet gazdaságában 1891-ben. II. Ásványi Lajos.
A rajzaskörül teendők. II. Dömötör László.
Kormányintézkedés.
A részért fázott kistűstös pálinka megadóztatásának ügye
Irodalom.
Méhtenyésztési Kalauz. Dömötör László.
Rövid szakközlemények.
Az apró csirkék gondozása — A peronosporás szőlő felhasználása. — A gyümölcsfák és gyümölcsfa csemeték beiszapolása. — A gödrök alakja faültetésnél. — A baromfi tenyésztés érdekében.
Vegyesek.
A vetések állása és a mezőgazdasági állapot. — A magyar orvosok és természetvizsgálók XXVI-ik vándorgyűlése. — A bor, must, gyümölcsbor és sör vasuti szállítása. — A macskák rühe gyógyítható. — Carbolineum. — Az erdélyrészi tizedik tenyész-állatkiállítás programja.
Fiacsi értesítő.

Valutarendezés.

Nevezetes nap lett Magyarország történetében f. é. jun. 14-ike. Azon a napon nyújtotta be a képv. háznak dr. Wekerle S. pénzügy. valuta rendezéséről szóló törvényjavaslatokat, melyek, ha — miként óhajtjuk — törvényt válnak, érezhető üdvös hatást fognak gyakorolni hazánk mezőgazdasági életére is.

Öt törvényjavaslat nyújtott be a valuta rendezés érdekéből és pedig:

I. Törvényjavaslat a korona-érték megállapításáról.

II. Törvényjavaslat a magyar korona országainak kormánya és a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok kormánya között az érme és pénzrendszerre vonatkozólag kötendő szerződésről.

III. Törvényjavaslat az arany forintra szóló kötelezettségeknek koronaértékbeli aranyérmékben való teljesítéséről.

IV. Törvényjavaslat az osztrák-magyar bank alapszabályai 87. cikkének kiegészítése tárgyában.

V. Törvényjavaslat némely államadósság beváltásáról s a koronaérték behozatalára szükséges arany beszerzéséről.

Ezekhez járul még természetesen a terjedelmes ministeri indokolás.

Mi ezen törvényjavaslatoknak a leglényesebb részét, az új pénzlábot és pénzrendszert és az indokolásnak a mezőgazdaságot illető részét óhajtjuk olvasóinkkal megismertetni, mint a melyek minket gazdákat a legeslegjobban érdekelnek.

A pénzlábot precis meghatározza a koronaérték megállapításáról szóló törvényjavaslat első paragrafusa, a mely így szól: „Az eddigi ausztriai érték helyébe az arany érték lép, a melynek számítási egysége a korona. A korona száz fillerre oszlik.“

A pénzverés alapsúlyát a kilogramm és ennek tizedes részei fogják képezni.

A veretendő aranyérmék 900 ezredrészes arany és 100 ezredrészes réz tartalmú ötvözetből fognak állani és egy kilogramm ötvözetből aranyra 2952 korona, következőképpen egy kilogramm finom aranyra 3280 korona esik.

Arany értékpenzül husz koronások és tiz koronások fognak veretni. E szerint egy kilogramm ötvözött aranyból 147,6 husz koronás, illetőleg 295,2 tiz koronás érme veretik és így egy kilogramm finom tiszta szín aranyból 164 husz koronás, illetőleg 328 tiz koronás érme telik ki.

A husz koronásnak nyers sulya 6,775067 gramm, a mely 6,09756 gramm tiszta aranyat tartalmaz; a tiz koronás nyers sulya pedig 3,3875338 gramm, 3,04878 gramm finom arany tartalommal.

A korona értékét viszonyítva az ausztriai értékhez, egy korona 50 kr. értéket képvisel és így két korona éppen egy ezüst forint teljes értékének felel meg, a mi az új pénzre való átmenetelt nagyon megkönnyíti.

Mínt hogy az új törvény életbe lépte után a fizetés alapeszközét, mint törvényes pénzlábot, az arany korona képezendit, ennek ötvözetét szükségesnek tartottuk itten megismertetni, mert arany érmeket meghatározandó verdé díjért magánosok számlájára is verethetnek és aranyban bővelkedő hazarésünkben jó már előre tudni, hogy egy kiló színaranyból hány darab 10 vagy 20 koronás érme verethető. Más részt és még inkább azért, mert fontos az arany és más nemes fémek értékelésénél és a pénzlábbal való viszonyításánál, éppen ennek belértékét ismerni.

Az arany érméken kívül még a következő koronaértékekre szóló érmék fognak veretni: 1. Ezüst érmék: a) egy-koronások, b) ötven-filléres. 2. Nikel érmék: a) husz-filléres, b) tiz-filléres. 3. Bronz érmék: a) két-filléres, b) egy-filléres.

Ezekben van javasolva az új pénzrendszer. Jövőre tehát két fajta ércpénzzel több jön forgalomba: az arannyal, a mely ez idő szerint inkább árucikknek képez és a nikellel, mely egészen új váltópénz lesz.

A pénzláb és az egész pénzrendszer oly szeniálisan van tervezve, hogy úgy a jelenleg

forgalomban levő pénzről és osztrák értékről minden nehézség nélkül át lehet menni az új pénzre, valamint a legegyszerűbb észjárásu ember sem akadhat fel az érték számításánál.

A különbség csupán annyi, hogy a mai, forgalomban levő pénzeink meg vannak felezve. Egy korona 50 kr., vagyis egy fél forint értéknek felel meg, mely száz részre osztatván, az egy század részét képező fillér is tehát éppen egy fél krajczár értéket tesz.

Ép ilyen könnyen simul a külföldi pénznemekhez is a korona érték és kivált a gazdának, terményeinek külföldre való eladásánál, jelentékeny előnyöket biztosít. Megvilágosítja ezt a jövő számunkban közlendő indokolás.

Az pedig minden magyar honpolgárnak örömet okozhat, hogy végre valahára saját valutája lesz Magyarországnak is, nemzeti jellegét visszatükröző pénzdarabokkal, a mely egy óriási lépést jelent gazdasági önállóságához.

A képviselőház pénzügyi bizottsága már tárgyalja a valuta törvényjavaslatokat és a költségvetési vita befejezése után, legelsőbbben ez kerül tárgyalásra és legkésőbb a jövő év elejétől kezdve, korona értékben fogunk számítani, fizetni és fizettetni. Aranypenz jön forgalomba s a zsiros osztrák bankó lassacskán eltűnik.

Wekerle pénzügyminister valóban arany betűkkel írta be a történelem lapjára nevét, az arany pénznek hazánkban való forgalomba hozatala által.

Sz. P.

Kísérleti termelések a kolozsmonostori m. kir. gazd. tanintézet gazdaságában 1891-ben.

II.

4. A dohány gyűrűzése.

A dohány gyűrűzésére azon körülmény ki-puhatolása indított, vajjon nem lehetne-e ezen művelet által a dohányt korábbi éresre kényszeríteni,*) és hogy a gyűrűzés nem lesz-e a dohány egyéb tulajdonságaira olyan befolyással, mely által használhatóságban gyarapodnék, mint a minők pl.: a nikotin tartalomnak szabályozhatása vagy a levélzet színének, ruganyosságának befolyásolása.

*) Az erdélyi vagy helyesebben a mi gyalui havas-alji vidékünkön a korán érő dohányfajták is alig tudnak a derek beállta előtt beérni; s ezért dohánytermesztésünk érdekében igen fontos az érlelés elősegítése.

Mindennemű

műtrágya.

A magas kormány kezdeményezésére folytán alapított
MAGYAR ÁLTALÁNOS KÉNSAV-, MÜTRÁGYA- ÉS VEGYI-IPAR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG
ajánlja saját gyártmányu, tiszta kénsavval feltárt, elismert kitértő minőségű műtrágyáit: esontliszt-, spodium-, ammoniak- és ásványi superphosphatokat, párolt esontlisztet, Thomassalakot, chilisalétromot, kénsavas kálit és ammoniakot; különlegességeket, mint: szőlő-, répa-, rét-, kender stb. trágyát és mindennemű egyéb műtrágyát, kénsavat, réz- és vasgálicot. — Talaj-olemezések díjmentesen eszközöltetnek. Felvilágosítással és árjegyzékkel készségesen szolgál gyáraink központi irodája: V., Erzsébetter 9. sz. II. emelet, hová levelek és megrendelések intézendők. — Telefon-szám 882.

Thomas-salak.

A gyűrűző készüléket az eredeti francia szőlő gyűrűző mintája után készítettem olyan méretben, hogy vele a legerősebb dohánytövek is könnyű szerrel körülgyűrűzhetők voltak.

Ezen művelet tulajdonképen a dohánytövek héjjának 3 m m szélességben való eltávolításából áll a megfásodott részig hatoló mélységben, hogy azáltal a nedvkeringés megakasztassék.

A gyűrűzés minden nehézség nélkül elég gyorsan végezhető; keresztülvitelénél csak arra az egyre ügyeljünk, hogy a homok levelek alatt, a hol a dohánytövek jól megfásultak, alkalmazzuk, mert más különben ezen bemetszések által meggyengített tövek az erősebb szeleknek ellent állni nem képesek.

A gyűrűzést augusztus 3-án hajtottuk végre az egész tábla hosszában egy sorban

Az eredmény a leveleknek 8-10 nappal korábban való szedhetésében nyilvánult, hogy azonban a nikotin tartalomra volt-e befolyással, azt esetleg valamely vegyszeti műhely fogja megállapítani, ha kísérletem odáig eljuthat.

5. Arany köles, mohar és csalamádé termesztése.

Ezen összehasonlító kísérleti termesztés célja az volt, hogy adatokat gyűjtsék arra nézve, miként viselkedik az arany köles a mohar és csalamádéval szemben, miután nagyhangú hirdetésekkel eme két takarmány fölé emelték.

Kísérleti területül a vizenyű jó erőben lévő közép kötöttségű II-ik táblánkból kihasított 3 ár szolgált, mely késő őszi, kora tavaszi és vető szántásban részesült.

Mind a három féle mag május hó 26-án zsinór után huzott apró barázdákban lett szabad kézből elvetve, még pedig az arany köles és moharból egy-egy árba fél liter, a tengeriből 2 liternyi.

A magvak alátakarása közönséges vas fogu gereblyével és kapával történt.

Tenyészdő alatti ápolásuk egyszeri gyomlálás és kapálásból állott.

Kaszálásuk augusztus 4-én, további kezelésük pedig a közönséges szénakészítés módja szerint történt.

Sorszám		Mégnevezés	Termett száraz takarmány	Észrevétel
1	2			
1	Arany köle	59	2259	Tenyésztésre az időjárás kedvezőtlen volt a nagy szárazság miatt; a szénakészítésre ellenben kedvezett, mert mind a három takarmányféléből igen jó minőségű száraz takarmány készült
2	Mohar	45	2073	
3	Csalamádé	75	4340	

Termésük volt:

Ezen kísérletezés végeredménye éppen nem ütött ki az aranyköles javára, sem minőség, sem mennyiség tekintetében, mert mind a mohar, mind a csalamádénál jóval kevesebbet termett és annyira durva szálú volt, hogy az állatok nagy részét megízékeltek, ott hagyták.

6. Óriási és közönséges bükköny termesztése.

Az óriási bükkönnyt Mauthner Ödön budapesti magkereskedő megkeresésére termesztettem s a közönséges bükkönnyel való összehasonlítását magam eszközöltem.

A kísérleti termesztés célja az óriási bükköny takarmányhozamának megismerése.

Vetésük a vizenyű II. táblán az aranyköles tőszomszédságában az ott érintett előmunkálatok mellett május hó 26. történt zsinór után huzott 15. cm. sortávolyu árkokcskában; betakarásukat pedig kapával és gereblyével végeztük.

Egy árba 2 liter tiszta bükköny és 1 liter zab keverékből álló mennyiséget vetettünk.

A tenyészdő alatti ápolásuk egyszeri gyomlálásból állott. Kaszálásuk augusztus 4-én, a széna készítés pedig utána való napokban igen kedvező időjárási viszonyok mellett történt.

Sorszám		Mégnevezés	Termett	Észrevétel
1	2			
1	Óriási bükköny	60	3470	Az óriási bükkönymagvak annyira ki voltak fejlődve, hogy a közönségesnek másfélszeres nagyságával bírtak.
2	Közönséges bükköny	57	3297	

Termésük volt:

Ezen kísérleti termésből azt tapasztaltuk, hogy az óriási bükköny kat. holdanként 173 klgmmal több takarmányt szolgáltatott mint a közönséges, de minőség tekintetében ennek mögötte állott durvább állományánál fogva.

Ez a körülmény egyébként az óriási bükköny ritkább állásából is származhatott, a mi megint a ritkább vetésből eredt, miután az elvetett két liternyi óriási bükköny sokkal kevesebb növényt számlált, mint az apróbb szemű közönséges bükköny.

7. Aranka átültetés.

Az aranka átültetése adat-gyűjtés céljából történt arra nézve, hogy minő életképességgel bír a tövéről leszakított és átplántált aranka.

A kísérlet augusztus 25-én a királydombi löher és luczernásban, továbbá az idej vetésű ákác- és két éves Gleditschia faiskolában lett olyan módon megejtve, hogy a két héttel előbb lekaszált és szép sarjadzásnak indult herésekben husz megjelelt ponton egy-egy ujnyi vastagságú és hosszúságú arankapamat lett a löher tövére ledobva, kézzel egy kissé elegyengetve árnyékba helyezve. Az ákác és Gleditschia iskolában szintén ilyen módon lett az aranka 20-20 helyen a vadoncok tövére elhelyezve.

Néhány nap után az egyes aranka-pamatok nemcsak hervadt kinézést nyertek, hanem a külső szálak már meglehetősen elszáradtak, a belsőbbek szintén hervadtaknak látszottak, egyes szálak azonban kiváltak és a körülöttük levő növényzet szárához simulva egész épeknek mutatkoztak.

Ezen jelenség néhány nap után annyiban változott, hogy a hervadásnak indult szálak egészen kihaltak, a herefélék és ákáczalánták tövére simultak pedig azok hajába vert gyökéretüknél fogva életre keltek.

A herefélékbe átültetett 20 pamatból 15, az ákáciskolában 18, a Gleditschiában pedig egy sem eredt meg.

Százalékokban kifejezve a herefélékben 75%, az ákácokban 90%, a Gleditschiában 0 perzent eredt meg az átültetett arankából.

Ezen kísérletből tehát meggyőződünk arról, hogy az aranka nemcsak igen nagy életképességgel bír, hanem hogy a hereféléken kívül más növényekre is átültethető, kiváltképen ha azok elég zsenge állapotban vannak. Végeredményül pedig megtanultuk azt, hogy az arankás herefélék művelésénél, különösen pedig a lögerblye alkalmazásánál nagyon ügyeljünk arra, hogy a nevezett gép fogai közé rakodott arankaszálak tovaszállításával az arankának terjesztőivé ne legyünk.

Ásványi Lajos.

A rajzáskörüli teendők

II

b) A közönséges paraszt kasokkal való méhészkedést itt elmondtam volt; bebizonyítottam, hogy azokkal is lehet okszerűbben méhészkedni. Megmutattam, hogy a felesleges mézet kivagdoshatjuk a kasból a nélkül, hogy a méheket lefojtani, vagy csak lebódítani is kellene. Azonban ezen módját a méhészkedésnek csak azért mondtam el, hogy megmutassam, hogy a felesleges mézet csakugyan el lehet szedni a méhektől a nélkül, hogy megölni lennének kénytelenek. De ezen módját sem kell követnünk, mert találtam egy módját a közönséges kasokkal való méhészkedésnek, a mely a sikert még könnyebbé, még biztosabbá teszi. És pedig Tolnamegyében Vörösmalom pusztán Petrich Ferencz országgyűlési képviselő urnál, ki a következőképp méhészkedik. Van 20 törzs méhe közönséges szalmakasokban, azzal a különbséggel, hogy az ő kasai nem csucosak, hanem domborúak s mindegyik kassának tetején egy lyuk van vágva, mely rendszerint dugóval van bedugva.

Petrich Ferencz ur nem akarja méhtörzseit többre szaporítani; ő csak mézet akar. Mikor azért kijön a raj, úgy bánik el vele, hogy azt befogja egy türes kasba, a kast leteszi a földre, s megvárja, míg a raj egészen behuzódott; azután fogja a kast rajostól s beviszi a méhesbe és oda helyezi az anyakass helyére. Az anyakast azonban nem teszi más helyre, amint azt az előbbi rendszernél tettük, hanem a raj-kassának a tetejébe helyezi. Hogy azonban az alsó kas teteje, habár az domború, a felső kas lépteit be ne nyomja, közbe egy tobzást t. i. egy szalmából font karikát helyez. Az alsó kasban van a raj, az mindjárt hozzá fog a munkához. A felső kas, ez az anyakass. Az anyakassban bent maradt öreg méhek, vagyis a gyűjtő-méhek szintén folytatják munkájukat; kirepülnek s kint megrakodván, mikor visszajönnek, minthogy oda vannak szokva az alsó röplyukra, oda repülnek s bemennek a kasba, leteszik a terhet; azután megint kirepülnek. Így jönnek, mennek, — gyűjtenek egész estélig. Este pedig már különben is oda szoktak, ott maradnak az alsó kasban; csatlakoznak a rajhoz. A felső kasban tehát csak a fiatalok maradtak, ezek még repülni sem tudnak; de meg is fogyatkoznak, rajozni nem fognak. De a mint mondtam volt, a felső kast csak úgy könnyedén teszi rá az alsó kasra. Éjjelen át azután a hideg levegő mindenütt behuzódik a kas alá. A fásitást körül ölelő méhek megfáznak, azért is összébb bujnak, feljebb huzódnak a kasban, s a lépek végett ott hagyják. Ott vannak rendszerint az anyabölcsök is; azokat szintén földetlenül hagyván a méhek, azok is meghülnek s a bennük levő bábuk megzúpulnak; — minek folytán a méhek ösztönszerűleg érzik, hogy az anyabölcsöknek hasznát már úgy sem vehetik, lerágják az anyabölcsöket. Most már rajzás nem is történhetik. Így hagyja azután másnap reggelig. Másnap azután a felső kast leemel s az alsó kas tetején levő lyukat kibontja, azután ismét vissza helyezi rá az anyakast. A két kas között tehát szabad közlekedést nyit. De most már a két kast összetapasztja és minden nyílást még a felső kas röplyukát is betapasztja, úgy, hogy a két kasból csak az alsó kas röplyukán járhatnak ki a méhek. A felső kas népei pedig, hogy a szabadba kijuthassanak, kénytelenek az alsó kasba lemenni. Csakhogy az elmúlt 24 óra

alatt a két kas népe már egymás iránt idegen lett; de meg mindegyiknek külön királynéja van; — egy lakásba szorulván, két királynét meg nem tűrnek. Az alsó kas népe üldözi a felső kas királynéját, a felső kas népe pedig az alsó kas királynéját, és pedig mindaddig, míg az egyiket meg nem ölték Mikor már csak egy maradt, akkor azután megbékülnek. Azonban az a rengeteg sok nép, az első, második, harmadik raj népe, sőt az anyakas népe is, mind egy kasba szorult; ez a sok népség sok mézet gyűjt be. A mézet gyűjtve, azt természetesen a felső kasba rakják le. A felső kasban a fiasítás lassan-lassan kikel. A mint egy-egy sejtől a méhe kikel, azt azonnal teletömik mézzel. Az anya is ott ólálkodik, szeretne beletojni az üresen maradt sejtbe, de nem fér oda, mert azt mézzel töltik meg. Majd a lépeket a lyukon keresztül leépitik az alsó kasba, az anya majd azokba tojik. Amint a méz szaporodik, mindég lejjebb szorítják az anyát, a fiasítást Rendszerint őszig a felső kast megtöltik mézzel; sőt mikor azt telehordták, folytatják tovább az alsó kasban is; őszre ha csak egy kicsit jó mézelő idő volt, az alsó kast is annyira telehordták, hogy az abban levő méz bőven elég lesz a telelőre. Őszel tehát a felső mézzel tele kast leveszi; az alsó kas felső nyílását bedugaszolja, betapasztja s ez lesz jövőre az anyakas. A felső kasból pedig a mézet a maga javára kiszedi.

Hogy pedig Petrich Ferencz ur abból a mézet könnyű szerrel kiszedhesse, azt teszi, hogy ását egy kis gödröt, abba fatörmeléket rak, azt meggyújtja, hogy füstöljön; azután rá tesz a füst fölé egy tobzást, erre a mézes kast, melynek felső dugóját kihuzza. A füst a méheket a felső lyukon keresztül a kasból kihajtja, ő pedig egy tollseprűvel a méheket lesöpörve, — azok a levegőben egyet kóvályognak, azután hazarepülnek. A mézes kas a méhektől üres maradván, a mézet kiszedni könnyű dolog.

Igy évről-évre a 20 anyakas után kap 20 kas mézet, a melyet 5 frtjával számítva, az 100 frtnak felel meg — Azt hiszem, hogy bizonyíthatnom sem szükséges, hogy ez okszerű méhészkedés; mert az siker eléggé bizonyítja.

Ezen itt a 24. §. a) b) pontjában leirt módját ajánlom a közönséges paraszt kasokkal méhészkedőknek. És a kik azt ezen általam leirt módon gyakorolni fogják, biztosítom róla, hogy nagy sikerrel fognak méhészkedni.

Dömötör László.

Kormányintézkedés.

Az erdélyi gazdasági egylet múlt évi 293. szám alatt felírtat intézett volt a m. kir. pénzügyminiszterhez — a kis üstösöknek a borseprőből részért főzött pálinkáért való adóztatása megszüntetése iránt. A pénzügyminiszter e tárgyban, 34,690. szám alatt a helybeli m. kir. pénzügyigazgatóságához intézett következő leirattal válaszolt:

Az öntermesztette szőlőtörkölynek vagy borseprőnek, ha a termelő tulajdonos főzűsttel nem bír, más üst tulajdonos szeszfőzőnél akár pénzért, ugynevezett kazán díj mellett, akár pedig a nyerező pálinka bizonyos hányadának úgy nevezett vám fejében való átengedése mellett való kifőzése, illetve kifőzetése, az állami italmérési jövedék szempontjából kifogás alá nem eshetik; és az ilyen pálinka kivéve, ha az az 1888 évi XXXV. t. cz. illetőleg az 1890. évi XXXVI. t. cz. rendelkezései alá eső italmérési adó-köteles forgalomba kerül, a nyersanyag (seprő törköly) tulajdonosnál italmérési adó alá nem vonható.

Ugyanezért jövedéki büntető eljárás alapeljárásul nem szolgálhat az, ha a nyersanyag tulajdonosa az abból előállított pálinkát az üsttulajdonos szeszfőzőtől birtokba veszi.

Mindazonáltal a nyersanyagnak ugynevezett pálinka vám mellett való kifőzése esetében, az anyag tulajdonosa, ki a nyert pálinkának bizonyos részét munkadíj és fáradság fejében vám

gyanánt a szeszfőzőnek átengedi, az így átengedett pálinka után az italmérési adó beszedésére jogosítottnak (kizárólagos italmérési jog bérletnek) az 1888 évi XXXV. t. cz. 17 §-ban meghatározott tétel szerinti italmérési adót tartozik fizetni, minek elmulasztása ugyan-e törvényzikk büntető határozatainak alkalmazását vonja maga után. —

Ha a kifőzés más községben (beszedési körben) lakó szeszfőzőnél történvén, a pálinka a birtokba vétel alkalmával az anyag tulajdonos lakhelyét képező községbe bevitetik, ez esetben az 1890. évi XXXVI. t. cz. 6. §-a irányadó, melynek második bekezdése a legalább 100 liter el nem érő pálinka mennyiségére nézve a bevitt bejelentéshez s az italmérési adó befizetésének kötelezettségéhez köti.

Irodalom.

Méhtenyésztési Kalauz. Szerkesztette és kiadja: Dömötör László a magy. orsz. méhészeti egyesület volt alelnöke, méhészeti vándortanító III-ik javított kiadás. E mű értékét legjobban bizonyítja br. Ambrózy Béla, hazánk legkitünőbb méhészenek, a „Magyar-Méh“ című szaklapban megjelent bírálata és ajánlata, melyet kivonatosan ide iktatunk.

A Dömötör László ur által irt Kalauzra vonatkozólag, ezen munkától elismerésem nem tagadhatom meg, mely nagyrészt hazánk méhészeti viszonyaira lett alkalmazva, röviden, de egyszersmind velősen írva, mindazon tényezőket foglalja magában, melyek a helyes méhészkedéshez szükségesek.

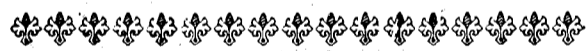
Kezdőnek alig ajánlhatnék czélszerűbb művet, mert itt határozott irányeszmékkel fog találkozni, melyek őt helyes ösvényre vezetik és a szükséges tudnivalókkal ellátják.

Különösen feltűnt nekem a B. szakasz, t. i. A méhek kezelése az ingó építményű kaptárokban, mely nagy szakavatottsággal, röviden azon tényezővel foglalkozik, melyek az okszerű méhészkedéshez okvetlen szükségesek.

Hozzá járul még a könyvecskének olcsó ára, mert csak 65 krba kerül, mi bizonyosan sokszorosán kifizeti magát.

Azért ne mulasztják el a méhésztársak maguknak ezen jeles munkát megszerezni.

Megszerezhető 65 kr. beküldése mellett Dömötör László szerzőnél Szegzárdon.

Rövid szakközlemények.

— **Az apró csirkék gondozása.** Az egy tyuk alá rakott tojásokból tudvalevőleg nem egyszerre kelnek ki a csirkék, hanem sokszor az első és utolsó kikelése közt 24 óra is eltelik. Hogy a tyuk mind végig nyugodtan ülve maradjon a tojásokon, a kikelt csirkéket, miután megszáradtak, ki kell alóla szedni, kivéven egyet, melyet alatta kell hagyni. Az elvett csirkék egy kosárba helyezendők s betakarandók. A tyuk elé vízbe áztatott árpát kell állítani. Az apró csirkéknek az első 24 óra alatt semmi táplálékot sem kell adni. Első táplálékul édes tejben áztatott köleskását nyujtsunk nekik, mely igen könnyen emészthető és tápláló. Néhány nap múlva már nem kell a kölest tejben áztatni, hanem a tejet külön állítjuk eléjük. Nagyon kell azonban vigyázni, hogy a tej az első napokban meg ne savanyodjék. Ha a csirkéknek az első 14 nap alatt hanyatozást adhatunk felváltva, ezáltal fejlődésüket nagyon elősegítjük. Nyolcz napos korukban már összevágott tojást is adhatunk nekik, mihez naponkint 25 csirkére egy-egy kanál csontlisztet keverhetünk, mely a növést, különösen pedig a csontképzést hathatósan elősegíti. Egy kis saláta vagy fű szintén jó szolgálatokat tesz a csirkéknek. Természetes végre, hogy az eső és általában nedvesség ellen kellő védelemről kell gondoskodni a csirkék részére.

— **A peronosporás szőlő felhasználása.** A peronosporás szőlőtők levelei idő előtt hullanak le, minek következtében a bogyókban nem képződhetik annyi cukor, a mennyi rendes viszonyok közt képződött volna. A peronosporás szőlőtőkén termett bor rendesen aránylag kevesebb alkoholt és sok savat tartalmaz. Ha ilyen szőlőt egészséges fürtökkel borra sajtolunk, az egész bormennyiség kevesebb alkohol- és több savtartalmu lesz. Sokkal czélszerűbb tehát, ha a peronosporás fürtöket külön választjuk és külön sajtoljuk borra. Igaz, hogy boruk silányabb és hamarabb romlik, de legalább a többi bort nem rontja el. Különben a beteg fürtökből való bort is megjavítjuk, ha megfelelő mennyiségű cukrot teszünk bele, mi által alkohol tartalma nagobbodik.

— **A gyümölcsfák és facsemeték beiszapolása.** Több évi tapasztalás alapján lett ajánlva e mód, mely után néha a körülmények között már fakadásnak indult fák és cserjék is átültetve a legbiztosabban megerednek. Az eljárás a következő: miután a gödröket kiásattuk, azok mellé jó erőben levő megrostált földet hordatunk, ezután az átültetendő fákat vagy csemetéket a kiásott gödrökbe állítjuk, s a rostált földből egy pár ásóval a gyökereikre hanyunk, erre annyi vizet töltünk, hogy a föld mintegy péppé ázva a gyökerekhez tapadjon, ezután ismét egy réteg földet hanyunk a gödröbe, melyet ismét jól megöntözünk, ezt folytatjuk mindaddig, míg a gödör egészen meg nem telt és a föld a víztől már tökéletesen átázott. Minden fának rendszeren oly mély állást kell adni, mint a milyen azelőtt volt; azért a mélyebb gödröt megfelelően ki kell tölteni, sőt mivel az iszapos föld üllepedni is szokott s a fa gyökereivel együtt lejjebb száll, tehát az üllepedést is mindig tekintetbe kell venni, hogy a megállapodás után is nagyon mélyen ne essék az ültetés. Ezen műtét által azt nyerjük, hogy a legfinomabb gyökerekhez a föld minden oldalról tökéletesen hozzá fekszik, a mi pedig a szokásos átültetésnél és betaposásnál igen tökéletlenül történik és sokszor a finomabb gyökerek megsértésével jár; de a penész sem képződhetik oly hamar a beiszapolásnál, miután semmi üresség nem létezik, mely arra alkalmul szolgálhatna, ezenkívül a nedvesség is nagy hasznára van fának, úgy, hogy a jól beiszapolott fák és csemeték megeredése a legszárazabb időben is bizonyosnak tekinthető, míg a közönséges módon való átültetés és betaposás után igen sok fa vész ki, a száraz tavasz, vagy reá következő nyáron.

— **A gödrök alakja faültetésnél.** A fák ültetésénél mindenütt a kör alakú gödrök ásása van szokásban, annyira, hogy már szinte természetesnek tartják az emberek, hogy az ültetőgödör kör alakú legyen. Gaucher, a stuttgarti kertészeti iskola igazgatója, a ki a gyümölcsfák nevelésénél oly erősen támadta meg a régi német fanevelési módot, az ültető gödrök ásásának régi módját is elvetendőnek tartja s mivel a négyszög alakú gödrök mellett tör lándzsát a négyszög alakú egy negyedrésznivel több területet ad, mint a kör alakú gödör. Gaucher azt mondja, hogy egyforma átmérő mellett a négyszög alakú gödörnél a gödör sarkai nagyon alkalmasak a fák hosszabb gyökereinek elhelyezésére, a melyek miatt kör alakú gödörnél a gödröt tulságos nagy terjedelműre kellene ásni. Továbbá azt mondja Gaucher, hogy a négyszög alakú gödör megásása sokkal kevesebb erőfelfejtést igényel, mert a munkás az ásót szilárdabban képes az ásásnál megtámasztani. A gödör ásása alkalmával azt ajánlja Gaucher, hogy abban az esetben, ha a kiásott föld különböző minőségű volna, azt ne csak két, hanem esetleg három halomba rakjuk, külön-külön, a megásott gödör szélére. Ha a gödör már meg van ásva, akkor először a középminőségű földet hanyuk vissza a gödörbe, erre jó a legfinomabb föld, a melylyel az ültetendő fa gyökereit vesszük körül s végre legfelülre hanyuk a legrosszabb minőségű földet. Ha a gödör megásását mindjárt a fa ültetése követelné, akkor a gödör behányásánál minden egyes földréteget jól le kell taposni, mert különben a föld később a beültetett fával együtt

süllyed le, a mi a fa fejlődésére káros hatással van s ami ellen azután bajos segíteni. Sokan az ültetést késő tavaszra halasztják csak azért, hogy az előre megásott gödörből kihányt föld a levegőn jól elmálljon, elporladjon. Gaucher az elkésztett tavaszi ültetést elítéli, mert a tapasztalás azt bizonyítja, hogy az ilyen késői ültetés a tavasz derekán vagy a nyáron beálló foróságot és szárazságot nehezen bírja elviselni. — Gaucher azt ajánlja, hogy a faültetés márczius végéig végeztesse el.

— A baromfi-tenyésztés érdekében.

A baromfi-tenyésztés sikere két dologtól függ: a jó tenyész-anyagtól és az értelmes tenyésztéstől. A közeledő meleg napok beálltával majdnem általánossá lesz a panasz, hogy a legtöbb baromfi-tenyésztésben borzasztó károkat okoz a baromfivész. E bajon pedig csak egy uton lehet segíteni, nem kell ahhoz egyéb mint kellő szakismeret. Kellő szaktudással képesek vagyunk nem csak a tenyésztésben nagyobb sikereket elérni, de az ilyen ragályoktól is óvakodni, s ha már egyszer mégis kitörték volna, kis veszteség árán tőlük szabadulni. A jobb tenyészanyag ismertetésével a kellő szakismeret terjesztésével, nem különben a baromfiak elhullása ellen való védekezés és a betegségek alapos orvoslásával foglalkozik az országos baromfi-tenyésztési egyesület hivatalos közlönye a „Szárnyasaink” című illusztrált s havonként kétszer megjelenő baromfi-tenyésztési szaklap. A „Szárnyasaink” közleményei gyakorlatiak s teljesen hazai gazdasági viszonyainkra alapítva vannak írva. Iránya a leghelyesebb, amit nemcsak itthon a hazai, de a külföldi szakértők is elismertek, a mikor „helyes és gyakorlati irányért” több kiállításon a legmagasabb kitüntetésekre érdemesítették. A „Szárnyasaink”-at Parthay Géza és Grubicy Gejza az orsz. bar. teny. egyesület főtisztviselői szerkesztik. Előfizetési ára nem egyesületi tagoknak negyedévenként 1 ft. A tanítók és iskolák érkező évi részében részeseülnek. Mutatványszámokat megkeresésre szívesen küld és előfizetéseket elfogad a „Szárnyasaink” kiadóhivatala Budapesten Andrássy-ut 79. szám.

Vegyes közlemények.

— A vetések állása és a mezőgazdasági állapot Erdélyben május 28-ig bezárólag. A búza fejlődése az utóbbi két hét alatt változó volt, a mennyiben az esős és kedvező időjárás mellett az őszi jobb vetés több helyen igen megbokrosodott és tulbuja, meg is dönt. Csik vármegyében és Háromszék vármegyében több járásában pedig a száraz és hideg szeles időjárás következtében mit sem fejlődhetett, s csak néhány mondható kielégítőnek, nagy részben pedig gyenge. Alsó-Fehér- és Kolozs vármegyében némely járásában a gyakori esőzés miatt néhány megsárgult úgy az őszi, mint a tavaszi. Egészen jónak jelzett őszi búza vetésről érkezett jelentés Hunyad-, Nagy-Küküllő és Torda-Aranyos vármegyéből, előbbi helyen kalászat is kezd háyni, meglehetősen jó a vetés még Alsó-Fehér-, Beszterce-Naszód és Kolozs vármegyékben is. E vidék általában közép és jó közepszerűnek jelezhető a vetés. A rozs a kedvező időjárás folytán meglehetősen előre haladt s a legtöbb helyen már a kalászat is kivetette, sőt Hunyad és Kis-Küküllő vármegye némely járásában néhány már elvirágzott. Helylyel-közzel ritka ugyan és itt-ott a szárazság miatt nem eléggé fejlődhetett, gyenge maradt, általában mégis közepszerűnek mondható. Az árpa kevés kivétellel úgy az őszi, mint a tavaszi kielégítő, s csak az is Alsó-Fehér, Csik, Maros-Torda, Nagy-Küküllő és Torda-Aranyos vármegyék egyes járásában hagy fenn kívánni valót, a hol részben a sok eső miatt sárgulni kezd, részben pedig a szárazság miatt nem gyarapodhatott kellőképpen. Csik vármegyében pedig a tavaszi még mindenütt ki sem kelhetett. A zab általában szépen és jól fejlődik, több helyen pedig már bokrosodik, sőt Hunyad vármegyében szárba is indult, kivételt csak is Alsó-Fehér,

Maros-Torda és Torda-Aranyos vármegyék némely járása képez, miután részint a gyakori esőzés, részint pedig a szárazság folytán sárgulodik. A hüvelyesek, kerti és kapásnövények közül a tengeri némely helyen most kél, azonban már kapálása is naggyobbára megkezdődött s általában jól fejlődik, csak Háromszék vármegye kézdi- és szepesi járásában maradt hátra a szárazság következtében. A szintén kielégítő cukor- és takarmányrépa kapálása folyik, utóbbiban a földi bolha Alsó-Fehér vármegye nagy-enyedi járásában tetemes kárt okozott. Nagy-Küküllő vármegye bolya-berethalmi járásában, hol nagyrészt kipusztult, másodsor kellett ültetni. A burgonya még nem mindenütt kelt ki, a hol kikelt s fejlődik, már kapálható. A kender, mely csak Nagy-Küküllő vármegyében termeltetik, eddig szintén megfelelt a várakozásnak. A rétek és legelők naggyobbára mindenfelé szépen gyarapodnak, Kolozs vármegye nádamenti járásában a fü néhol már le is van kaszálva. Szőlő és gyümölcs Szőlőtermés Alsó-Fehér, Kolozs, Maros-Torda, Szeben, Szolnok-Doboka és Udvarhely vármegyék némely járásában még közép és jó közepes remélhető, másutt azonban erre nincs kilátás, mert legtöbb helyen nagyrésze vagy vakon maradt a vesszőknek, vagy rosszul hajtott. Kolozs vármegyében némely helyen már mutatkozik a peronospora. Gyümölcs különbözően áll.

— A magyar orvosok és természetvizsgálók 1892. évi augusztus hó 22—25 napjain Brassóban tartják XXVI-ik vándorgyűlésüket. E gyűlés előzetes programjából közöljük a következőket. Augusztus hó 21-én, vasárnap: Délután: a vendégek fogadtatása a vasuti indóházánál. Este 8 órakor: ismerkedési estély a „Lövőház” helyiségében. Augusztus hó 22-én, hétfőn: Délélt: ünnepélyes megnyitó gyűlés. Délután: szakülések. Este: tudományos estély. Augusztus hó 23-án, kedden: Egész nap: szakülések, este tudományos estély. Augusztus hó 24-én, szerdán: Egész nap: szakülések, este tudományos estély. Augusztus hó 25-én, csütörtökön: Délélt: ünnepélyes záró ülés. Azon napokon is, melyeken a vándorgyűlés szakülését tartja, alkalmas időben kisebb séták és kirándulások tervezetnek Brassó természeti szépségeiben gazdag közeli környékére. Augusztus hó 26. és 27-ikére nagyobb kirándulás tervezetnek a barcasági havasokra, nevezetesen a Nagy-kő-havas, Keresztény-havas és a Bucsecsre, melyek mindegyike egy természetrajzi érdekességeinek, mint festői szépségeknél szempontjából, sok látni valót nyújt. A kirándulások rendezését az erdélyi Kárpát-egyesület brassói szakosztálya volt szíves elvállalni s azok részletes tervezete, a vendégek között megérkezettkor fog szétosztatni. Minden ezen kirándulásokra vonatkozó tudakozódás s esetleges jelentkezés tárgyában való levelezés az erd. Kárpát-egyesület brassói osztálya elnökének Römer Gyula, naggyűlési titkárnak nevére címzendő.

— A bor, must, gyümölcsbor és sör vasuti szállítása tárgyában a kereskedelemügyi minster legközelebb oly rendeletet adott ki, melynek értelmében az említett italok vasuti szállítása alkalmával azoknak mennyisége, literekben kifejezve, a feladó által a szállítóleveleken mindig feltüntetendő. Ennek folytán a vasutak ezentúl, ha a fuvarlevelekben a mennyiség kitéve nincs, az említett italokat nem veszik fel.

— A macskák rühe gyógyítható. Anynyi tény, hogy a rühet kapott macskák legnagyobb részben elpusztulnak s innét keletkezett is azon nézet, mintha ezt a betegséget sikerrel gyógyítani nem lehetne. Ezen nézet azonban háttározottan téves; mert ha bajos is a gyógyítása, de azért nem lehetetlen. Az ember vesz egy rész perui balzsamot s ezt jól megkeveri négyszer annyi spiritussal. Ha a rühes macskák ezen keverékkel 2—3 ízben bekönetnek, úgy betegsükből egész biztosan kigyógyulnak. Annyit azonban mégis jó lesz megjegyeznünk, hogy a macskák rühe úgy az emberre mint egyéb állatokra ragadó s így nagyon tanácsos az ily beteg állatot külön zárni s egyáltalán vele nagyon óvatosan elbánni.

— Carbolineum. Idővel annyiféle carbolineum készítményt találunk a kereskedésben, melyek a valódi carbolineummal csak névben egyeznek, hogy nem fog ártani megfigyelni, mily tulajdonsággal kell a jó és hathatós carbolineumnak birni. „Carbolineum” név alatt egy fakonserváló olajat értünk, mely a fának 3—4-szeres tartósságot kölcsönöz és a taplótól, nedvességtől és a szitól megvédi. Hogy ezen követelményeknek megfelelően, szükségesek kellenek, hogy a carbolineum: 1. lehető legmagasabb fajsúlylyal bírjon, hogy ezen nehézsége által a fába jobban behatolhasson; 2. meglehetősen síkos legyen, hogy az eső le ne moshassa; 3. hogy a fa lehnnye anyagának bomlását meggátolja, az alsóbb rendű szervezetek csiréit elpusztítsa és így az erjesztő gombák fejlődését megakadályozza. Mindezen tulajdonságokat tünteti fel az ugynevezett „carbolineum”, azonban csekély fajsúly mellett ezek a tulajdonságok hiányzanak, azért az ilyentől óvakodni kell. Teljesen kitűnő készítmény a Barthel-féle eredeti carbolineum, melyet „Barthel Mihály és Tsa” czég Bécs X. Keplergasse 20. sz. — szállít. Ezen carbolineum egy nehéz, zsíros olaj, fajsúlya 1.14, mely a fára firnájsz-módra kenendő fel és mely annak tetszetős szint és 3—4-szeres tartósságot kölcsönöz; méreg és tűzmentes. A bemázolandó tárgyak nyáron hideg, télen melegített carbolineummal vonandók be és a bemázolás bármilyen ecsettel történhetik. A különböző föld festékekkel való összekeverése által, különféle színárnyalatokat lehet elérni. A meleg nyári hónapok alatt az istállóba alkalmazva, kitűnően hat, mint desinficiáló szer és megvédi az állatot a ragadós betegségek kiütésétől. A vasat megvédi a rozsdától, a fát a háziállatok harapásától. A nedves falak ellen a legkitűnőbb szer, a mellett még igen olcsó is és szapora, mert egy kilogrammal 5—6 négyszög méterre lehet bemázolni. Ajánljuk t. olvasóinknak ezen kipróbált szert, — tegyenek kísérletet vele.

— Az erdélyrészi tizedik tenyészlatkiállítás és használati lóvásár s illetve díjazás programját veszik t. olvasóink lapunk jelen számához mellékelve, melyet becses figyelmükbe ajánlunk és iránta a figyelmet, ismeretkörükből felkelteni kérjük.

Piaczi értesítő.

(Árak krajczárookban)

A piaci ezütkök	Mérték	Brassó	Csikszent- Márton	Deés	Dicső-Szent- Márton	Érzsébet- város	Fogarás	Gy.-Szent- Miklós
Tiszta búza	mm.	750	950	870	—	900	1055	850
Elegy búza	"	560	875	800	—	710	947	—
Rozs	"	560	756	760	—	700	643	500
Árpa	"	400	833	—	—	—	—	500
Zab	"	270	850	570	—	600	581	300
Törökbuza	"	410	612	635	—	455	542	450
Széna	"	250	200	340	—	200	250	180
Alomszalma	"	100	80	150	—	120	140	50
Tűzifa	km.	260	200	200	—	200	270	180
Marhahús	kg.	56	40	48	—	52	52	48
Május		V/27	VI/1	23	—	30	30	V/28

A piaci ezütkök	Mérték	Gy.-Fehérvár	Kézdi-Vá- sárhely	Maros-Vá- sárhely	Medgyes	Nagy-Ényed	Nagy-Szeben	Ségvár
Tiszta búza	mm	900	874	780	615	700	795	883
Elegy búza	"	840	—	683	590	600	736	762
Rozs	"	700	736	—	525	500	597	715
Árpa	"	—	612	—	—	—	636	—
Zab	"	600	642	488	265	450	565	555
Törökbuza	"	504	620	425	335	480	581	468
Széna	"	300	350	180	190	400	250	150
Alomszalma	"	200	100	80	75	220	130	120
Tűzifa	km.	275	250	300	230	220	325	220
Marhahús	kg.	50	52	52	54	52	57	56
Május		20	VI/2	30	VI/2, VI/2, V/31	VI/2	VI/2	VI/2

alatt a két kas népe már egymás iránt idegen lett; de meg mindegyiknek külön királynéja van; — egy lakásba szorulván, két királynét meg nem tűrnek. Az alsó kas népe üldözi a felső kas királynéját, a felső kas népe pedig az alsó kas királynéját, és pedig mindaddig, míg az egyiket meg nem ölték Mikor már csak egy maradt, akkor azután megbékülnek. Azonban az a rengeteg sok nép, az első, második, harmadik raj népe, sőt az anyakas népe is, mind egy kasba szorult; ez a sok népség sok mézet gyűjt be. A mézet gyűjtve, azt természetesen a felső kasba rakják le. A felső kasban a fiasítás lassan-lassan kikel. A mint egy-egy sejtől a méhe kikel, azt azonnal teletömik mézzel. Az anya is ott ólalkodik, szeretne beletojni az üresen maradt sejtbe, de nem fér oda, mert azt mézzel töltik meg. Majd a lépeket a lyukon keresztül leépítik az alsó kasba, az anya majd azokba tojik. Amint a méz szaporodik, mindég lejjebb szorítják az anyát, a fiasítást. Rendszerint őszig a felső kast megtöltik mézzel; sőt mikor azt telehordták, folytatják tovább az alsó kasban is; őszre ha csak egy kicsit jó mézélő idő volt, az alsó kast is annyira telehordták, hogy az abban levő méz bőven elég lesz a telelőre. Ősszel tehát a felső mézzel tele kast leveszi; az alsó kas felső nyílását bedugaszolja, betapasztja s ez lesz jövőre az anyakas. A felső kasból pedig a mézet a maga javára kiszedi.

Hogy pedig Petrich Ferencz ur abból a mézet könnyű szerrrel kiszedhesse, azt teszi, hogy ásat egy kis gödröt, abba fatörmeléket rak, azt meggyújtja, hogy füstöljön; azután rá tesz a füst fölé egy tobzást, erre a mézes kast, melynek felső dugóját kihuzza. A füst a méheket a felső lyukon keresztül a kasból kihajtja, ő pedig egy tollseprővel a méheket lesöpörve, — azok a levegőben egyet kóvályognak, azután hazarepülnek. A mézes kas a méhektől üres maradván, a mézet kiszedni könnyű dolog.

Igy évről-évre a 20 anyakas után kap 20 kas mézet, a melyet 5 frtjával számítva, az 100 frtnak felel meg. Azt hiszem, hogy bizonyíthatom sem szükséges, hogy ez okszerű méhészkedés; mert azt siker eléggé bizonyítja.

Ezen itt a 21. §. a) b) pontjában leirt módját ajánlom a közönséges paraszt kasokkal méhészkedőknek. És a kik azt ezen általam leirt módon gyakorolni fogják, biztosítom róla, hogy nagy sikerrel fognak méhészkedni.

Dömötör László.

Kormányintézkedés.

Az erdélyi gazdasági egylet mult évi 293. szám alatt feliratot intézett volt a m. kir. pénzügyminiszterhez — a kis üstösöknek a borseprőből részért főzött pálinkáért való adóztatása megszüntetése iránt. A pénzügyminiszter e tárgyban, 34,690. szám alatt a helybeli m. kir. pénzügyigazgatóságához intézett következő leirattal válaszolt:

Az öntermesztette szőlőtörkölynek vagy borseprőnek, ha a termelő tulajdonos főzőüsttel nem bír, más üst tulajdonos szeszfőzőnél akár pénzért, ugynevezett kazán díj mellett, akár pedig a nyert pálinka bizonyos hányadának úgy nevezett vám fejében való átengedése mellett való kifőzése, illetve kifőzetése, az állami italmérsi jövedék szempontjából kifogás alá nem eshetik; és az ilyen pálinka kivéve, ha az az 1888 évi XXXV. t. cz. illetőleg az 1890. évi XXXVI. t. cz. rendelkezései alá eső italmérsi adó-köteles forgalomba kerül, a nyersanyag (seprő törköly) tulajdonosnál italmérsi adó alá nem vonható.

Ugyanezért jövedéki büntető eljárás alapul nem szolgálhat az, ha a nyersanyag tulajdonosa az abból előállított pálinkát az üsttulajdonos szeszfőzőtől birtokba veszi.

Mindazonáltal a nyersanyagnak ugynevezett pálinka vám mellett való kifőzése esetében, az anyag tulajdonosa, ki a nyert pálinkának bizonyos részét munkadíj és fáradság fejében vám

gyanánt a szeszfőzőnek átengedi, az így átengedett pálinka után az italmérsi adó beszedésére jogosítottnak (kizárólagos italmérsi jog bérletnek) az 1888 évi XXXV. t. cz. 17 §-ban meghatározott tétel szerinti italmérsi adót tartozik fizetni, minek elmulasztása ugyan-e törvényezikk büntető határozatainak alkalmazását vonja maga után. —

Ha a kifőzés más községben (beszedési körben) lakó szeszfőzőnél történvén, a pálinka a birtokba vétel alkalmával az anyag tulajdonos lakhelyét képező községbe bevitetik, ez esetben az 1890. évi XXXVI. t. cz. 6. §-a irányadó, melynek második bekezdése a legalább 100 litért el nem érő pálinka mennyiségére nézve a bevitt bejelentéshez s az italmérsi adó befizetésének kötelezettségéhez köti.

Irodalom.

Méhtenyésztési Kalauz. Szerkesztette és kiadja: Dömötör László a magy. orsz. méhészeti egyesület volt alelnöke, méhészeti vándortanító. III-ik javított kiadás. E mű értékét legjobban bizonyítja br. Ambrózy Béla, hazánk legkitünőbb méhészenek, a „Magyar-Méh“ című szaklapban megjelent bírálata és ajánlata, melyet kivonatolva ide iktatunk.

A Dömötör László ur által irt Kalauzra vonatkozólag, ezen munkától elismerésem nem tagadhatom meg, mely nagyrészt hazánk méhészeti viszonyaira lett alkalmazva, röviden, de egyszersmind velősen írva, mindazon tényezőket foglalja magában, melyek a helyes méhészkedéshez szükségesek.

Kezdenek alig ajánlhatnék czélszerűbb művet, mert itt határozott irányeszmékkel fog találkozni, melyek őt helyes ösvényre vezetik és a szükséges tudnivalókkal ellátják.

Különösen feltűnt nekem a B. szakasz, t. i. A méhek kezelése az ingó építményű kaptárakban, mely nagy szakavatottsággal, röviden azon tényezőkkel foglalkozik, melyek az okszerű méhészkedéshez okvetlen szükségesek.

Hozzá járul még a könyvecskének olcsó ára, mert csak 65 krba kerül, mi bizonyosan sokszorosán kifizeti magát.

Azért ne mulasszák el a méhésztársak maguknak ezen jeles munkát megszerezni.

Megszerezhető 65 kr. beküldése mellett Dömötör László szerzőnél Szegzárdon.

Rövid szakközlemények.

— Az apró csirkék gondozása. Az egy tyuk alá rakott tojásokból tudvalevőleg nem egyszerre kelnek ki a csirkék, hanem sokszor az első és utolsónak kikelése közt 24 óra is eltelik. Hogy a tyuk mind végig nyugodtan ülve maradjon a tojásokon, a kikelt csirkéket, miután megszáradtak, ki kell alóla szedni, kivéven egyet, melyet alatta kell hagyni. Az elvett csirkék egy kosárba helyezendők s betakarandók. A tyuk elé vízbe áztatott árpát kell állítani. Az apró csirkéknek az első 24 óra alatt semmi táplálékot sem kell adni. Első táplálékul édes tejben áztatott köleskását nyújtunk nekik, mely igen könnyen emészthető és tápláló. Néhány nap múlva már nem kell a kölest tejben áztatni, hanem a tejet külön állítjuk eléjük. Nagyon kell azonban vigyázni, hogy a tej az első napokban meg ne savanyodjék. Ha a csirkéknek az első 4 nap alatt hangyatojást adhatunk felváltva, ezáltal fejlődésüket nagyon elősegítjük. Nyolcz napos korukban már összevágott tojást is adhatunk nekik, mihez naponként 25 csirkére egy-egy kanál csontlisztet keverhetünk, mely a növést, különösen pedig a csontképzést hathatósan elősegíti. Egy kis saláta vagy fű szintén jó szolgálatokat tesz a csirkéknek. Természetes végre, hogy az eső és általában nedvesség ellen kellő védelemről kell gondoskodni a csirkék részére.

— A peronosporás szőlő felhasználása. A peronosporás szőlőtők levelei idő előtt hullanak le, minek következtében a bogyókban nem képződhetik annyi cukor, a mennyi rendes viszonyok közt képződött volna. A peronosporás szőlőtőkén termelt bor rendszeren aránylag kevesebb alkoholt és sok savat tartalmaz. Ha ilyen szőlőt egészségeses fűrtökkel borra sajtolunk, az egész bormennyiség kevesebb alkohol- és több savtartalmu lesz. Sokkal czélszerűbb tehát, ha a peronosporás fűrtöket külön választjuk és külön sajtoljuk borra. Igaz, hogy boruk silányabb és hamarabb romlik, de legalább a többi bort nem rontja el. Különben a beteg fűrtökből való bort is megjavítjuk, ha megfelelő mennyiségű cukrot teszünk bele, mi által alkohol tartalma nagyobbodik.

— A gyümölcsfák és facsometék beiszapolása. Több évi tapasztalás alapján lett ajánlva e mód, mely után néha a körülmények között már fakadásnak indult fák és cserjék is átültetve a legbiztosabban megerednek. Az eljárás a következő: miután a gödröket kiásattuk, azok mellé jó erőben levő megrostált földet hordatunk, ezután az átültetendő fák vagy csemetéket a kiásott gödrökbe állítjuk, s a rostált földből egy pár ásóval a gyökereikre hanyunk, erre annyi vizet töltünk, hogy a föld mintegy péppé ázva a gyökerekhez tapadjon, ezután ismét egy réteg földet hanyunk a gödröbe, melyet ismét jól megöntözzünk, ezt folytatjuk mindaddig, míg a gödör egészen meg nem telt és a föld a víztől már tökéletesen átázott. Minden fának rendszeren oly mély állást kell adni, mint a milyen azelőtt volt; azért a mélyebb gödröt megfelelően ki kell tölteni, sőt mivel az iszapos föld üllepedni is szokott s a fa gyökereivel együtt lejjebb száll, tehát az üllepedést is mindig tekintetbe kell venni, hogy a megállapodás után is nagyon mélyen ne essék az ültetés. Ezen műtét által azt nyerjük, hogy a legfinomabb gyökerekhez a föld minden oldalról tökéletesen hozzá fekszik, a mi pedig a szokásos átültetésnél és betaposásnál igen tökéletlenül történik és sokszor a finomabb gyökerek megsértésével jár; de a penész sem képződhetik oly hamar a beiszapolásnál, miután semmi üresség nem létezik, mely arra alkalmul szolgálhatna, ezenkívül a nedvesség is nagy hasznára van fának, úgy, hogy a jól beiszapolt fák és csemeték megeredése a legszárazabb időben is bizonyosnak tekinthető, míg a közönséges módon való átültetés és betaposás után igen sok favész ki, a száraz tavasz, vagy reá következő nyáron.

— A gödrök alakja faültetésnél. A fák ültetésénél mindenütt a kör alakú gödrök ásása van szokásban, annyira, hogy már szinte természetesnek tartják az emberek, hogy az ültető-gödör kör alakú legyen. Gaucher, a stuttgarti kertészeti iskola igazgatója, a ki a gyümölcsfák nevelésénél oly erősen támadta meg a régi német fanevelési módot, az ültető gödrök ásásának régi módját is elvetendőnek tartja s mivel a négyszög alakú gödrök mellett tör lándzsát a négyszög alakú egy negyedrésznivel több terület ad, mint a kör alakú gödör. Gaucher azt mondja, hogy egyforma átmérő mellett a négyszög alakú gödörnél a gödör sarkai nagyon alkalmasak a fák hosszabb gyökereinek elhelyezésére, a melyek miatt kör alakú gödörnél a gödröt tulságosan nagy terjedelműre kellene ásni. Továbbá azt mondja Gaucher, hogy a négyszög alakú gödör megásása sokkal kevesebb erőfeszítést igényel, mert a munkás az ásót szilárdabban képes az ásásnál megtámasztani. A gödör ásása alkalmával azt ajánlja Gaucher, hogy abban az esetben, ha a kiásott föld különböző minőségű volna, azt ne csak két, hanem esetleg három halomba rakjuk, külön-külön, a megásott gödör szélére. Ha a gödör már meg van ásva, akkor először a középminőségű földet hanyjuk vissza a gödörbe, erre jó a legfinomabb föld, a melylyel az ültetendő fa gyökereit vesszük körül s végre legfelülre hanyjuk a legrosszabb minőségű földet. Ha a gödör megásását mindjárt a fa ültetése követelné, akkor a gödör behányásánál minden egyes földréteget jól le kell taposni, mert különben a föld később a beültetett fával együtt

súlyed le, a mi a fa fejlődésére káros hatással van s ami ellen azután bajos segíteni. Sokan az ültetést késő tavaszra halasztják csak azért, hogy az előre megásott gödörből kihányt föld a levegőn jól elmálljon, elporladjon. Gaucher az elkészített tavaszi ültetést elítéli, mert a tapasztalás azt bizonyítja, hogy az ilyen késői ültetés a tavasz derekán vagy a nyáron beálló forróságot és szárazságot nehezen bírja elviselni. — Gaucher azt ajánlja, hogy a faültetés márczius végéig végeztessek el.

— A baromfitenyésztés érdekében.

A baromfitenyésztés sikere két dologtól függ: a jó tenyész-anyagtól és az értelmes tenyésztéstől. A közeledő meleg napok beálltával majdnem általánossá lesz a panasz, hogy a legtöbb baromfitenyésztésben borzasztó károkat okoz a baromfi vész. E bajon pedig csak egy uton lehet segíteni, nem kell ahhoz egyéb mint kellő szakismeret. Kellő szakítudással képesek vagyunk nem csak a tenyésztésben nagyobb sikereket elérni, de az ilyen ragályoktól is óvakodni, s ha már egyszer mégis kitértek volna, kis veszteség árán tőlük szabadulni. A jobb tenyészanyag ismeretével a kellő szakismeret terjesztésével, nem különben a baromfiak elhullása ellen való védekezés és a betegségek alapos orvoslásával foglalkozik az országos baromfitenyésztési egyesület hivatalos közlönye a „Szárnyasaink“ című illusztrált s havonként kétszer megjelenő baromfitenyésztési szaklap. A „Szárnyasaink“ közleményei gyakorlatiak s teljesen hazai gazdasági viszonyainkra alapítva vannak írva. Iránya a leghelyesebb, amit nemcsak itthon a hazai, de a külföldi szakférfiak is elismertek, a mikor „helyes és gyakorlati irányért“ több kiállításban a legmagasabb kitüntetésekre érdemesítették. A „Szárnyasaink“-at Parthay Géza és Grubicy Gejza az orsz. bar. teny. egyesület főtisztviselői szerkesztik. Előfizetési ára nem egyesületi tagoknak negyedévenként 1 frt. A tanítók és iskolák árkedvezményben részesülnek. Mutatványszámokat megkeresésre szívesen küld és előfizetéseket elfogad a „Szárnyasaink“ kiadóhivatala Budapesten Andrassy-ut 79. szám.

Vegyes közlemények.

— A vetések állása és a mezőgazdasági állapot Erdélyben május 28-ig bezárólag. A búza fejlődése az utóbbi két hét alatt változó volt, a mennyiben az esős és kedvező időjárás mellett az őszi jobb vetés több helyen igen megbokrosodott és tulbuja, meg is dőlt. Csik vármegyében és Háromszék vármegyében több járásában pedig a száraz és hideg szeles időjárás következtében mit sem fejlődhetett, s csak néhol mondható kielégítőnek, nagy részben pedig gyenge, Alsó-Fehér- és Kolozs vármegyében némely járásában a gyakori esőzés miatt néhol megsárgult úgy az őszi, mint a tavaszi. Egészen jónak jelzett őszi búza vetésről érkezett jelentés Hunyad-, Nagy-Küküllő és Torda-Aranyos vármegyéből, előbbi helyen kalászát is kezdi hányni, meglehetősen jó a vetés még Alsó-Fehér-, Beszterce-Naszód és Kolozs vármegyékben is. E vidék általában közép és jó közepszerűnek jelezhető a vetés. A rozs a kedvező időjárás folytán meglehetősen előre haladt s a legtöbb helyen már a kalászát is kivetette, sőt Hunyad és Kis-Küküllő vármegyében némely járásában néhol már elvirágozott. Helylyel-közzel ritka ugyan és itt-ott a szárazság miatt nem eléggé fejlődhetett, gyenge maradt, általában mégis közepszerűnek mondható. Az árpa kevés kivétellel úgy az őszi, mint a tavaszi kielégítő, s csak az is Alsó-Fehér, Csik, Maros-Torda, Nagy-Küküllő és Torda-Aranyos vármegyék egyes járásában hagy fenn kívánni valót, a hol részben a sok eső miatt sárgulni kezd, részben pedig a szárazság miatt nem gyarapodhatott kellőképpen. Csik vármegyében pedig a tavaszi még mindenütt ki sem kelhetett. A zab általában szépen és jól fejlődik, több helyen pedig már bokrosodik, sőt Hunyad vármegyében szárba is indult, kivételt csak is Alsó-Fehér,

Maros-Torda és Torda-Aranyos vármegyék némely járása képez, miután részint a gyakori esőzés, részint pedig a szárazság folytán sinylődik. A hüvelyesek, kerti és kapásnövények közül a tengeri némely helyen most kél, azonban már kapálása is nagyobbára megkezdődött s általában jól fejlődik, csak Háromszék vármegye kézi- és szepesi járásában maradt hátra a szárazság következtében. A szintén kielégítő cukor- és takarmányrépa kapálása folyik, utóbbiban a földi bolha Alsó-Fehér vármegye nagy-enyedi járásában tetemes kárt okozott. Nagy-Küküllő vármegye bolya-berethalmi járásában, hol nagyrészt kipusztult, másodsor kellett ültetni. A burgonya még nem mindenütt kelt ki, a hol kikelt s fejlődik, már kapálható. A kender, mely csak Nagy-Küküllő vármegyében termeltetik, eddig szintén megfelelt a várakozásnak. A rétek és legelők nagyobbára mindenfelé szépen gyarapodnak, Kolozs vármegye nádamenti járásában a fű néhol már le is van kaszálva. Szőlő és gyümölcs Szőlőtermés Alsó-Fehér, Kolozs, Maros-Torda, Szeben, Szolnok-Doboka és Udvarhely vármegyék némely járásában még közép és jó közepes remélhető, másutt azonban erre nincs kilátás, mert legtöbb helyen nagyrésze vagy vakon maradt a vesszőknek, vagy rosszul hajtott. Kolozs vármegyében némely helyen már mutatkozik a peronospora. Gyümölcs különbözően áll.

— A magyar orvosok és természetvizsgálók 1892. évi augusztus hó 22—25. napjain Brassóban tartják XXVI-ik vándorgyűlésüket. E gyűlés előzetes programjából közöljük a következőket. Augusztus hó 21-én, vasárnap: Délután: a vendégek fogadtatása a vasuti indóházban. Este 8 órakor: ismerkedési estély a „Lövház“ helyiségében. Augusztus hó 22-én, hétfőn: Délélt: ünnepélyes megnyitó gyűlés. Délután: szakülések. Este: tudományos estély. Augusztus hó 23-án, kedden: Egész nap: szakülések, este tudományos estély. Augusztus hó 24-én, szerdán: Egész nap: szakülések, este tudományos estély. Augusztus hó 25-én, csütörtökön: Délélt: ünnepélyes záró ülés. Azon napokon is, melyeken a vándorgyűlés szakülését tartja, alkalmas időben kisebb séták és kirándulások tervezetnek Brassó természeti szépségeiben gazdag közeli környékére. Augusztus hó 26. és 27-ikére nagyobb kirándulás tervezetik a barcasági havasokra, nevezetesen a Nagykő-havas, Keresztényhavas és a Bucsecsre, melyek mindegyike egy természetrajzi érdekességeinek, mint festői szépségeiknek szempontjából, sok látni valót nyújt. A kirándulások rendezését az erdélyi Kárpát-egyesület brassói szakosztálya volt szíves elvállalni s azok részletes tervezete, a vendégek között megérkezéskor fog szétosztatni. Minden ezen kirándulásokra vonatkozó tudakozódás s esetleges jelentkezés tárgyában való levelezés az erd. Kárpát-egyesület brassói osztálya elnökének Römer Gyula, nagygyűlési titkárnak nevére címzendő.

— A bor, must, gyümölcsbor és sör vasuti szállítása tárgyában a kereskedelemügyi minister legközelebb oly rendeletet adott ki, melynek értelmében az említett italok vasuti szállítása alkalmával azoknak mennyisége, literokban kifejezve, a feladó által a szállítóleveleken mindig feltüntetendő. Ennek folytán a vasutak ezentul, ha a fuvarlevelekben a mennyiség kitéüntetve nincs, az említett italokat nem veszik fel.

— A macskák rühe gyógyítható. Anynyi tény, hogy a rühet kapott macskák legnagyobb részben elpusztulnak s innét keletkezett is azon nézet, mintha ezt a betegséget sikerrel gyógyítani nem lehetne. Ezen nézet azonban háttározottan téves; mert ha bajos is a gyógyítása, de azért nem lehetetlen. Az ember vesz egy rész perui balzsamot s ezt jól megkeveri négyszer annyi spiritussal. Ha a rühes macskák ezen keverékkel 2—3 ízben bekennetnek, úgy betegségtől egész biztosan kigyógyulnak. Annyit azonban mégis jó lesz megjegyeznünk, hogy a macskák rühe úgy is emberre mint egyéb állatokra ragadó s így nagyon tanácsos az ily beteg állatot külön zárni s egyáltalán vele nagyon óvatosan elbánni.

— Carbolineum. Idővel annyiféle carbolineum készítményt találunk a kereskedésben, melyek a valódi carbolineummal csak névben egyeznek, hogy nem fog ártani megfigyelni, mily tulajdonsággal kell a jó és hathatós carbolineumnak birni. „Carbolineum“ név alatt egy fakonserváló olajat értünk, mely a fának 3—4-szeres tartósságot kölcsönöz és a taplótól, nedvességtől és a szútól megvédi. Hogy ezen követelményeknek megfelelően, szükségesek kellenek, hogy a carbolineum: 1. lehető legmagasabb fajsúlyal bírjon, hogy ezen nehézsége által a fába jobban behatolhasson; 2. meglehetősen sáros legyen, hogy az eső le ne moshassa; 3. hogy a fa fehérsége anyagának bomlását megátolja, az alsóbb rendű szervezetek csirait elpusztítsa és így az erjesztő gombák fejlődését megakadályozza. Mindezen tulajdonságokat tünteti fel az ugynevezett „carbolineum“, azonban csekély fajsúly mellett ezek a tulajdonságok hiányzanak, azért az ilyentől óvakodni kell. Teljesen kitünő készítmény a Barthel-féle eredeti carbolineum, melyet „Barthel Mihály és Tsa“ cég Bécs X. Keplergasse 20. sz. — szállít. Ezen carbolineum egy nehéz, zsiros olaj, fajsúlya 1.14, mely a fára fűrész-módra kenendő fel és mely annak tetszetős színt és 3—4-szeres tartósságot kölcsönöz; mérge és tüzmentes. A bemázolandó tárgyak nyáron hideg, télen melegített carbolineummal vonandók be és a bemázolás bármilyen ecsettel történhetik. A különböző föld festékekkel való összekeverése által, különféle színnyalatokat lehet elérni. A meleg nyári hónapok alatt az istállóba alkalmas mazva, kitünően hat, mint desinficiáló szer és megvédi az állatot a ragadós betegségek kiütésétől. A vasat megvédi a rozsdától, a fát a háziállatok harapásától. A nedves falak ellen a legkitünőbb szer, a mellett még igen olcsó is és szapora, mert egy kilogrammal 5—6 négyszög métert lehet bemázolni. Ajánljuk t. olvasóinknak ezen kipróbált szert, — tegyenek kísérletet vele.

— Az erdélyrészi tizedik tenyészlatkiállítás és használati lóvásár s illetve díjazás programját veszik t. olvasóink lapunk jelen számához mellékelve, melyet becses figyelmükbe ajánlunk és iránta a figyelmet, ismeretkörükből felkeltetni kérjük.

Piaczi értesítő.

(Árak krajczárokbán)

A piaci czikkek	Mérték	Brassó	Csikszere	Deés	Dicső-Szent-Márton	Erzsébet-város	Fogarás	Gy.-Szent-Miklós
Tiszta búza	mm.	750	950	870	—	900	1055	850
Elegy búza	„	560	875	800	—	710	947	—
Rozs	„	560	756	760	—	700	643	500
Árpa	„	400	833	—	—	—	—	500
Zab	„	270	850	570	—	600	581	300
Törökbuza	„	410	612	635	—	455	542	450
Széna	„	250	200	340	—	200	250	180
Alomszalma	„	100	80	150	—	120	140	50
Túzifa	km.	260	200	200	—	200	270	180
Marhahús	kg.	56	40	48	—	52	52	48
Május		V/27	VI/1	23	—	30	30	V/28

A piaci czikkek	Mérték	Gy.-Fehérvár	Kézi-Vásárhely	Maros-Vásárhely	Medgyes	Nagy-Enyed	Nagy-Szeben	Szegvár
Tiszta búza	mm.	900	874	780	615	700	795	883
Elegy búza	„	840	—	683	590	600	736	752
Rozs	„	700	736	—	525	500	597	715
Árpa	„	—	612	—	—	—	636	—
Zab	„	600	642	488	265	450	565	555
Törökbuza	„	504	620	425	335	480	581	468
Széna	„	300	350	130	190	400	250	150
Alomszalma	„	200	100	80	75	220	130	120
Túzifa	km.	275	250	300	230	220	325	220
Marhahús	kg.	50	52	52	54	52	57	56
Május		20	VI/2	30	VI/2, VI/2	V/31	VI/2	VI/2

A piaczi ozikkelt	Mérték	Sepsi-Szent- György	Szamosújvár	Szász-Régen	Szászváros	Székelv- Ud- varhely	Sz.-Somlyó	Torda
Tiszta buza	mm.	860	800	875	875	900	—	825
Elegy buza	"	800	650	735	650	820	—	625
Rozs	"	720	700	680	650	650	—	625
Árpa	"	640	500	600	—	—	—	450
Zab	"	600	480	550	575	500	—	500
Törökbuza	"	640	420	480	375	530	—	490
Széna	"	400	190	180	200	400	—	225
Alomszalma	"	150	130	100	130	200	—	45
Tűzifa	km.	160	230	220	180	240	—	225
Marhahus	kg.	52	48	48	52	48	—	50
Május		V/30	V/1/3	25	V/28	V/31	—	20

Kolozsvár. 1892. június 2-án. Tiszta buza 7 frt 40 kr - 8 frt. 40 kr. Rozs 6 frt 60 kr. - 7 frt - kr. Törökbuza 4 frt 40 kr. - 4 frt 50 kr. Zab 4 frt 80 kr. - 5 frt - kr. Széna (legjobb) 2 frt 50 kr. Alomszalma 1 frt 40 kr. mmként Marhahus 54 kr. kg.

N.-Várad május 31. Tiszta buza 7 frt 85 kr. Elegy buza 7 frt 55 kr. Rozs 7 frt 70 kr. Árpa 4 frt 50 kr. Zab 4 frt 30 kr. Törökbuza 4 frt 30 kr. Széna kötetlen 2 frt 90 kr. Alomszalma 1 frt 70 kr. mmként. Marhahus 56 kr. kg.

Budapesti gabonatözsde. Legújabb jelentés. Buza üzlet iránya szilárd. Buza 75-80 kg. 8 forint 60 kr. 9 frt 25. Rozs 70-72 kg. 8 frt 40 kr. 8 frt 60. Árpa 60-66 kg. 5 frt 40 kr. - 5 frt 60 kr. - Zab 39-41 kg. 5 frt 45 kr. - 5 frt 75 kr. Tengeri 73-75 kg. 4 frt 95 kr. - 5 frt 05 kr.

Allatvásárok.

Budapest-köbányai sertésvásár. Május 27-én. A jelentékenyebb felhajtások miatt az e heti üzlet vonatott volt.

Heti átlagárak: magyar válogatott árú 320-380. klg. nehéz 47-— kr. 280-300 klg. nehéz 46 $\frac{1}{2}$ -47 kr. Öreg 300 klg. tuli 45-46 - kr. vidéki sertés 45-48 - kr. Szerb 46-46 $\frac{1}{2}$ kr román kr. tiszta klkg. Páronként 45 klg. életsúly levonás és 4% engedmény szokásos.

Eléségárak: Új tengeri 5 20; árpa 6 30 Köbányán átvéve.

Debreczen. Heti állatvásár május hó 31-én. (Eredeti tudó-ítás). Szarvasmarha felhajtott 390 drb.; eladatott 290 drb. Ló felhajtott 360 drb.; eladatott 19. Sertés felhajtott 3400 drb.; eladatott 2120 drb.

Kolozsvár. Heti állatvásár május 4-én, 5-én. Szarvasmarha felhajtott m. e. 400 drb.; eladatott 210 drb. Ló felhajtott m. e. 15 drb. eladatott 9 drb. Juh felhajtott m. e. 240 drb., eladatott 139 drb. Sertés felhajtott m. e. 480 drb.; eladatott 305 drb.

Felelős szerkesztő és kiadó: Sz. Szakáts Péter.

Legújabb, önműködő, szabadalmazott „Siphonia” szőlő és növény-permetező

fölülmulja az özszes eddig ismert permetezőket, mivel ez önműködőleg dolgozik.

Kivánatra rajzzal és részletes leirással készségesen szolgál 67 (4-10)

Mayfarth és Társa

mező-, gyümölcs- és szőlő-gazdasági gép-gyára.

Bécs, II. Taborstrasse 76. sz.

Arjegyzék ingyen. — Képviselőket elfogad.

Fontos utépitő vállalkozóknak.

Kavicstörő gépeket, UTI HENGEREKET

valamint

aprító gépeket

a különféle kő- és földnemű anyagok földarabolására,
továbbá

osztályozó gépeket, fölvonókat stb.

kitünően készítve gyorsan szállít.

Ganz és Társa

vasöntő- és gépgyár Részvény-Társaság

Budapesten.

61 (6-10)

Mayfarth Ph. és társa

mezőgazdasági gépek gyárában

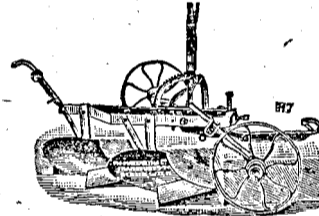
Bécs II. Taborstrasse 76. sz.

minden nagyobb kiállításon első díjjal kitüntetve készülnek a legjobb:

Megnyílt 1872-ben.

Foglalkoztat 600 munkást.

Ekék
1, 2, 3, 4 szántóvassal;
Boronák és hengerek
földekre és rétekre;
Sajtók
minden célra, valamint
bor- és gyümölcsajtolásra;

Aszaló készülékek
gyümölcs és fűzelékekre,
valamint egyéb ipari cze-
lokra;
Önműködő
szőlő- és növényper-
metezők.

Cséplőgépek, kézi-, emelő csiga- és gőzerőre; **szecska- és takarmányvágó**; daráló-malmok; répavágók; zöld takarmány-sajtók (Blunt szab.); gabnaselelő rosták; kukorica-morzsolók; hordozható katlan tüzhelyek mint takarmány-füllesztők és 77 (1-10) mosó-készülékek ipari czelemek.

Arjegyzékek ingyen.

Képviselők kerestetnek.

SZIGETI LAJOS

szij-, nyereg-gyártó és bőröndös

BUDAPEST, VIII., muzeum-körut 10.

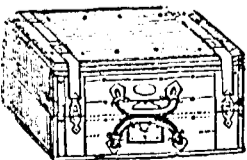

A legnagyobb választék katonatiszti nyergek és nyeregszerekben előírás szerint jutányos áron, ugy-szinte civil nyergek és kocsizó lószerszámok minden izlésnek megfelelő alakban és árban, ostorok, lovagló vesszők és botok, utazó bőröndök szerszám- és lótszti eszközök. — Képes kimerítő árjegyzék külön katonai nyereg szerekről és külön civil urak részére.

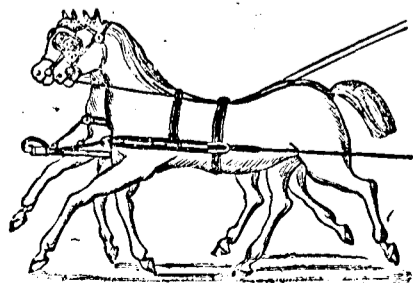

75. (2-5)

Tartalékos tiszt urak nyeregszereket kölcsönbe is kaphatnak.

Legújabb
kantár-
rugók.

A Közművelődés Irodalmi és Műnyomdai Részvény-Társaság

KOLOZSVÁR (FIÓKÜZLET BRASSÓBAN)

szíves figyelmébe ajánlja a modern graphikai követelményeknek megfelelően berendezett

Könyvnyomdáját

mely ujabban a legdiszesebb betűkkel szaporította s így a legkényesebb igényeket is kielégitheti. 27 (20-x)

Könyvnyomdájának Lithographiája

melyben a legjelesebb erők s a legkitünőbb gépek vannak alkalmazva, a fővárosi és külföldi nagyobb műintézetek méltó versenytársa.

Árai határozottak, olcsók.

Vidéki megrendeléseket pontosan teljesít.

Előfizetéseket elfogad az

„1848-49. TÖRTÉNELMI LAPOK”-ra.

Ára negyedévre 1 frt.

E rovaton csupán termelők és állást adók vagy keresők hirdetései közöltnak, de csak az esetben, ha a hirdetésért járó illeték előre beküldetik.

Kisebb összeg postabélyegekben is beküldhető.

OLCSÓ KIS HIRDETÉSEK.

Csak azon levelekre adatik válasz, melyekhez az erre szükséges postabélyeg vagy levelező-lap mellékeltek.

Minden szó egyszeri közlése 1 kr.; vastag betűvel szedve 2 kr. Ha a hirdető fél címe is közölve lesz, a hirdetési díjon kívül minden megjelenésnél még 30 kr. bélyegilleték jár.

Kitünő bizonyítványok és kiváló referenciákkal bíró ügyes, szakképzett, román. kath. vallású, nőtlen, 35 éves s a gazdálkodás minden ágában teljesen jártas, de különösen a gazdasági számfelvitel, kettős könyvelések s az irodai munkák, a belső ügy a külső teendők ellátásában elméleti s gyakorlati teljes képzettség, szép írással,

nyelvismeretekkel és kellő intelligenciával bíró gazdatiszti, a ki az említettéken kívül az állatoknak a ragályos betegségek elleni védoztását is sikeresen kezeli, uradalom vagy nagyobb birtokban külső gazdatiszt, titkár vagy pénztárnoki állásra ajánlkozik.

Szíves megkeresések „S” jegy alatt e lap kiadóhivatalához kéretnek.

Gazdatiszti állást

Keres egy a kolozsmonostori gazd. tanintézetet jeles sikerrel végzett s több évi gyakorlattal bíró nőtlen férfi. — Tudakozódhatni a szerkesztőségénél.

A gazdák által teljesen kipróbált s tekintélyes gazdák által kitünőnek elismert permetező

gépek az Erdélyi Pincze-Egyletnél Kolozsvárt kaphatók.

SZÁMTARTÓI ÁLLÁS

van betöltés alatt egy erdélyi uradalomban. Az állást elnyerni óhajtokkal a címzet közli lapunk szerkesztőségére. (A válasza szükséges bélyeg beküldendő.)

Rendkívül olcsó jelzalog törlesztési kölcsönöket nyújt egy elsőrangú intézet. A helyesen felszerelt kölcsön kérvényekre a pénz egy hét alatt folyósítatik. Cím megtudható a kiadóhivatalban.

Egeresi gipsz-, műtrágya- és vegyitermékek gyára.

KRAMER J.

Ajánlja: parolt csontliszt, szuperfoszfát, Thomassalak, egeresi trágyafősz, chilisalétrom, kálisok és egyéb különleges műtrágya-termékeit szavatolt tartalom mellett.

A t. gazdaközönségnek rendelkezésére áll a gyár vegyészeti laboratóriuma is, mely vegyi vizsgálat nyomán megállapítja és javaslatba hozza az alkalmas műtrágyát. Ily vegyi vizsgálatokat a gyár díjmentesen eszközöl, szükséges hozzá 5 kiló talajminta és megjelölése annak, mi fog azon talajba vetetni.

Mindennemű felvilágosítással és részletes árjegyzékkel szívesen szolgál.

a műtrágya-gyár Egeresen vagy annak központi irodája:

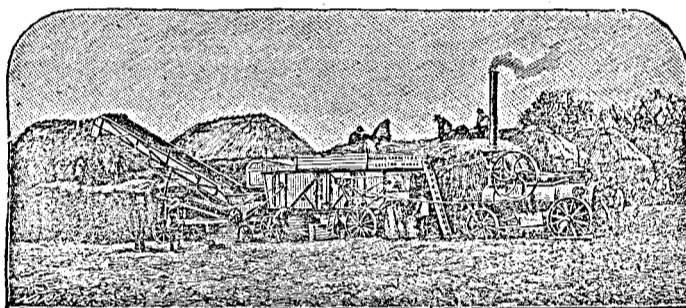
Budapest, V. Dorottya-utca 9. sz.

a hova a levelek és megrendelések intézendők.

22 24—52)

Kotzó Pál gépészmérnök

Budapest üllői ut 18.

Ajánl: 2¹/₂, 3, 3¹/₂ és 4 lóerejű szöges cséplőkészleteket, továbbá: 4, 5, 6, 8, 10 és 12 lóerejű sines gözcséplőkészleteket hosszú szalmarázókkal, alsó szelelővel és rendkívül nagy felületű rostákkal, árpahéjazó és választó-hengerrel.

Fa és szénfűtésű és eredeti szalmafüttő gőzmozgonyokat, továbbá: R. Garrett & Sons felülmulhatatlan 40% tüzelő anyagot takarító

COMPOUND GŐZMOZGONYAIT.

Legjobbnek elismert „Brandtfordi” önműködő amerikai kévekötő arató-gépeit. Eredeti amerikai szénagyújtóit 1 vagy 2 ló befogására alkalmazható kombinált rúddal. Sorvető és szóróvető gépeket és mindennemű egyéb kisebb gazdasági gépet.

49 (9—12)

Jutányos árak! Kedvező feltételek!

Gróf Wass Albert

mező-záhi birtokán

12 drb. tenyész-tehén

(4 évestől 8 évesig)

eladó.

Értekezhetni ugyanott, Gönczi Mihály gazdatiszttal.

76 (1—3)

Posta, távirda és vasuti állomás helyét.

A tavaszi vetéshez ajánlunk!

mindennemű műtrágyákat és pedig: spodium- és csontsuperphosphatot, kénsavas ammóniák, káli, chilisalétrom, szarv- és csontliszteket szavatolt tartalommal a legjutányosabb árak mellett.

Figyelmeztetés. Az orsz. magyar gazdasági egyesület 1891. évben a különböző műtrágyagyárosoktól beérkezett műtrágya-ajánlatokat elbírálás alá vévén, mint legjutányosabbat a mi gyártmányunkat ajánlja, különösen kiemelve, hogy részünkről tisztán szerves anyagok szállítatnak, melyek a legkitünőbb növényi tápszert szolgáltatják. (Lásd „Gazdasági Lapok” 1891. márczius 8-iki 10. 23 (23—52) számát.)

Árjegyzékkel kívánatra készséggel szolgálunk.

Első pesti spodium-, enyv-, műtrágya-vegyi termények gyár részvény-társulat.

Központi iroda:
Budapest, VI. Váci-körút 31.

Bujánovics Sándor,
elnök.